

ਯੂਸੁਫ਼ ਕੈਦਖਾਨੇ ਵਿੱਚ

ਜਦ ਕਿ ਹਰੇਕ ਦੇ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਚੰਗੇ ਅਤੇ ਬੁਰੇ ਪਲ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਕੁਝ ਲੋਕ ਹੀ ਅਜਿਹੇ ਉਤਾਰ ਚੜ੍ਹਾਵ ਦਾ ਅਨੁਭਵ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਯੂਸੁਫ਼ ਦੇ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਕ ਧਨੀ ਪੁਰਖੇ ਦਾ ਲਾਡਲਾ ਪੁੱਤਰ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਉਸ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਬਿਲਕੁਲ ਬਦਲ ਗਏ ਜਦੋਂ ਉਸ ਦੇ ਭਰਾਵਾਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਜੇ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਬੀਰਖਾ ਕਰਦੇ ਸਨ ਗੁਲਾਮੀ ਦੇ ਲਈ ਵੇਚ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਵਾਮੀ ਪੇਟੀਫ਼ਰ ਦੇ ਘਰ ਵਿਚ ਹੀ ਉੱਚੀ ਪਦਵੀ ਮਿਲ ਗਈ। ਫਿਰ ਇਕ ਹੋਰ ਨਵਾਂ ਮੋੜ ਆਇਆ, ਜਦੋਂ ਯੂਸੁਫ਼ ਕੈਦਖਾਨੇ ਵਿਚ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਕ ਵਾਰ ਫੇਰ ਪਰਮੇਸੁਰ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਖੁਦ ਨੂੰ ਅਲੱਗ ਸਮਝਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਇਆ, ਇਸ ਵਾਰ ਉਸ ਦੇ ਦਰੋਗੇ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਾਥੀ ਕੈਦੀਆਂ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਵਿਚ।

ਫਿਰਉਨ ਦੇ ਅਫਸਰਾਂ ਦਾ ਵੀ ਕੈਦਖਾਨੇ ਵਿੱਚ ਪੈਣਾ (40:1-8)

'ਏਹਨਾਂ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਪਿੱਛੋਂ ਐਉਂ ਹੋਇਆ ਕਿ ਮਿਸਰ ਦੇ ਰਾਜਾ ਦਾ ਸਾਕੀ ਅਰ ਰਸੋਈਆ ਆਪਣੇ ਸਵਾਮੀ ਮਿਸਰ ਦੇ ਰਾਜਾ ਦੇ ਦੇਸ਼ੀ ਹੋ ਗਏ।² ਤਾਂ ਫਿਰਉਨ ਆਪਣੇ ਦੋਹਾਂ ਖੁਸਰਿਆਂ ਦੇ ਉੱਤੇ ਅਰਥਾਤ ਸਾਕੀਆਂ ਦੇ ਸਰਦਾਰ ਅਰ ਰਸੋਈਆਂ ਦੇ ਸਰਦਾਰ ਉੱਤੇ ਗੁੱਸਾ ਹੋਇਆ।³ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਾਖੀ ਵਿੱਚ ਜਲਾਦਾਂ ਦੇ ਸਰਦਾਰ ਦੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਅਰਥਾਤ ਕੈਦਖਾਨੇ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਯੂਸੁਫ਼ ਕੈਦ ਸੀ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।⁴ ਜਲਾਦਾਂ ਦੇ ਸਰਦਾਰ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਯੂਸੁਫ਼ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਅਰ ਓਹ ਚਿਰ ਤੀਕਰ ਕੈਦ ਰਹੇ।⁵ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਇੱਕ ਸੁਫਨਾ ਇਕੋਈ ਰਾਤ ਵਿੱਚ ਵੇਖਿਆ। ਹਰ ਇੱਕ ਨੇ ਆਪੇ ਆਪਣੇ ਅਰਥ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੁਫਨਾ ਵੇਖਿਆ ਅਰਥਾਤ ਮਿਸਰ ਦੇ ਰਾਜਾ ਦੇ ਸਾਕੀ ਅਰ ਰਸੋਈਏ ਨੇ ਜਿਹੜੇ ਕੈਦਖਾਨੇ ਵਿੱਚ ਬੰਦ ਸਨ।⁶ ਜਾਂ ਯੂਸੁਫ਼ ਸਵੇਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੋਲ ਅੰਦਰ ਗਿਆ ਅਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਡਿੱਠਾ ਤਾਂ ਵੇਖੇ ਓਹ ਉਦਾਸ ਸਨ।⁷ ਉਸ ਨੇ ਫਿਰਉਨ ਦੇ ਖੁਸਰਿਆਂ ਨੂੰ ਜਿਹੜੇ ਉਸ ਦੇ ਸੰਗ ਉਹ ਦੇ ਸਵਾਮੀ ਦੇ ਘਰ ਕੈਦ ਸਨ ਪੁੱਛਿਆ, ਅੱਜ ਤੁਹਾਡੇ ਮੂੰਹ ਕਿਉਂ ਭੈੜੇ ਪਏ ਹੋਏ ਹਨ? ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਆਖਿਆ, ਅਸਾਂ ਇੱਕ ਇੱਕ ਸੁਫਨਾ ਡਿੱਠਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਅਰਥ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਨਹੀਂ। ਤਾਂ ਯੂਸੁਫ਼ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਖਿਆ, ਕੀ ਅਰਥ ਕਰਨਾ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਹੈ? ਤੁਸੀਂ ਮੈਨੂੰ ਦੱਸੋ, ਨਾ?

ਆਇਤਾਂ 1, 2. ਯੂਸੁਫ਼ ਦੇ ਕੈਦਖਾਨੇ ਵਿਚ ਸੁੱਟੇ ਜਾਣ ਅਤੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਵਿਚਕਾਰ ਜਦੋਂ ਇਸ ਅਧਿਆਇ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਾਪਰਨੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈਆਂ, ਕਾਫੀ ਸਮਾਂ ਬੀਤ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਬਾਰੇ ਇੱਥੇ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਸਮਾਂ ਵੀ ਆਇਆ, ਜਦੋਂ ਫਿਰਉਨ ਦੇ

ਮਹਿਲ ਵਿੱਚੋਂ ਦੇ ਨਵੇਂ ਕੈਦੀ ਆਏ। ਲਿਖਤ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸਦੀ ਕਿ ਸਾਕੀ ਅਤੇ ਰਸੋਈਏ ਵਿਰੁੱਧ ਜੇ ਦੇਸ਼ ਲਗਾਏ ਸਨ ਉਹ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਨ, ਸਿਵਾਏ ਇਸ ਤੋਂ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਸਵਾਮੀ ਮਿਸਰ ਦੇ ਰਾਜਾ ਦੇ ਦੇਸ਼ੀ ਹੋ ਗਏ।

“ਸਾਕੀ” ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਫਿਰਉਨ ਦੀ ਮੇਜ਼ ਤੇ ਦਾਖਰਸ ਪਰੋਸਣ ਅਤੇ “[ਉਸ ਦੀ] ਹਥੇਲੀ ਉੱਤੇ ਪਿਆਲਾ ਰੱਖਣ” ਦੀ ਸੀ (40:11, 21; ਵੇਖੋ 1 ਰਾਜਿਆਂ 10:5; 2 ਇਤਰਾਸ 9:4; ਨਹਮਯਾਹ 1:11)। ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਪੂਰਾ ਖਬਰਦਾਰ ਰਹਿਣ ਪੈਂਦਾ ਸੀ ਕਿ ਕਿਤੇ ਕੋਈ ਰਾਜੇ ਦੀ ਦਾਖਰਸ ਵਿਚ ਜ਼ਹਿਰ ਨਾ ਮਿਲਾ ਦੇਵੇ, ਇਸ ਲਈ ਰਾਜੇ ਨੂੰ ਦਾਖਰਸ ਪਰੋਸਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਕਦੇ-ਕਦੇ ਉਹ ਪਿਆਲਾ ਆਪ ਚੱਖਣਾ ਪੈਂਦਾ ਸੀ। ਰਾਜੇ ਦੀ ਮੇਜ਼ ਤੇ ਰੋਟੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪਕਾਇਆ ਹੋਇਆ ਭੋਜਨ ਪਰੋਸਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ “ਰਸੋਈਏ” ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ (40:16, 17)। ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਸਰਦਾਰ ਅਕਸਰ “ਰਾਜੇ ਦੇ ਭਰੋਸੇਮੰਦ ਅਤੇ ਮਨਪਸੰਦ ਵਿਅਕਤੀ ਹੁੰਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਸਨ।” ਜੁਰਮ ਜਿਸ ਦੇ ਸ਼ੱਕ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੈਦਖਾਨੇ ਵਿਚ ਸੁੱਟਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਾਫੀ ਗੰਭੀਰ ਹੋਵੇਗਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਫਿਰਉਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਗੁੱਸਾ ਹੋਇਆ।

ਆਇਤ 3. ਫਿਰਉਨ ਦੇ ਇਹ ਦੋ ਅਹਿਮ ਨੈਕਰ ਜਲਾਦਾਂ ਦੇ ਸਰਦਾਰ ਦੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਅਰਥਾਤ ਕੈਦਖਾਨੇ ਵਿੱਚ ਸਨ। ਕਿਉਂਕਿ 39:1 ਵਿਚ ਪੇਟੀਫਰ ਦੀ ਪਦਵੀ “ਜਲਾਦਾਂ ਦੇ ਸਰਦਾਰ” ਦੀ ਸੀ, ਇਹ ਕੈਦਖਾਨਾ ਸ਼ਾਇਦ ਉਸ ਦੀ ਜਮੀਨ ਵਿਚ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ 39:21, 22 ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਯੂਸੁਫ ਨੂੰ “ਦਰੋਗੇ” ਜਾਂ “ਜੇਲ੍ਹ ਦੇ ਨਿਗਰਾਨ” ਦੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।² ਰਾਜੇ ਦੇ ਕੈਦੀਆਂ ਨੂੰ ਜਿੱਥੇ ਯੂਸੁਫ ਕੈਦ ਸੀ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ 39:20 ਵਿਚ ਹੈ, ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਜਿਸ ਦਾ ਅਰਥ “ਕੈਦਖਾਨਾ” ਹੈ ਉਸ ਦਾ ਸ਼ਾਬਦਿਕ ਅਨੁਵਾਦ “ਗੋਲ ਘਰ” ਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਆਇਤ 4. ਜਿਵੇਂ ਪੇਟੀਫਰ ਨੇ ਇਕ ਵਾਰ ਯੂਸੁਫ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਘਰ ਅਰ ਖੇਤ ਅਰ ਆਪਣੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦਾ ਮੁਖ਼ਤਿਆਰ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫਿਰਉਨ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋ ਅਹਿਮ ਕੈਦੀਆਂ ਨੂੰ ਯੂਸੁਫ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਕਿਉਂਕਿ ਜਲਾਦਾਂ ਦੇ ਸਰਦਾਰ, ਪੇਟੀਫਰ³ ਨੇ ਰਾਜੇ ਦੇ ਕੈਦੀਆਂ ਨੂੰ ਯੂਸੁਫ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਯੂਸੁਫ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਲਾਏ ਗਏ ਉਸ ਦੀ ਤੀਵੀਂ ਦੇ ਇਲਜ਼ਾਮਾਂ ਤੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਤੋਂ ਹੀ ਸ਼ੱਕ ਸੀ। ਯੂਸੁਫ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਿਭਾਉਣ ਵਿਚ ਵਫ਼ਾਦਾਰ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਉਨ੍ਹਾਂ [ਕੈਦੀਆਂ] ਦੀ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਹ ਕਾਫੀ ਚਿਰ ਤੀਕਰ ਇਕੱਠੇ ਕੈਦ ਰਹੇ।

ਆਇਤਾਂ 5, 6. ਕੈਦਖਾਨੇ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦਿਆਂ, ਸਾਕੀ ਅਰ ਰਸੋਈਏ ... ਦੋਹਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਇੱਕ ਸੁਫਨਾ ਇਕੋਈ ਰਾਤ ਵਿੱਚ ਵੇਖਿਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੁਫਨਿਆਂ ਕਰਕੇ ਗੈਰ-ਯਹੂਦੀ ਲੋਕ ਘਬਰਾ ਗਏ; ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੇਵਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਬਾਰੇ ਚਿਤਾਵਨੀ ਦੇਣ ਦੇ ਲਈ ਸੁਫਨਿਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਪਰ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹੇ ਸੁਫਨਿਆਂ ਵਿਚ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਨਿਸ਼ਾਨੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਹਰ ਸੁਫਨੇ ਦਾ ਆਪਣਾ ਆਪਣਾ ਅਰਥ ਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਸੁਫਨੇ ਵੇਖਣ ਵਾਲੇ ਅਕਸਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੁਫਨਿਆਂ ਦੇ ਅਰਥ ਬਾਰੇ ਉਲਝਣ ਵਿਚ ਪਏ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ।

ਇਸ ਲਈ, ਜਾਂ ਯੂਸੁਫ ਸਵੇਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ [ਦੋ ਕੈਦੀਆਂ] ਦੇ ਕੋਲ ਅੰਦਰ ਗਿਆ ਅਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ

ਡਿੱਠਾ, ਉਸ ਨੇ ਵੇਖਿਆ ਕਿ ਉਹ **ਉਦਾਸ ਸਨ**। ਇਬਰਾਨੀ ਸ਼ਬਦ נָאָח (נָאָח) ਜਿਸ ਦਾ ਅਰਥ “ਬਿਮਾਰ” ਜਾਂ “ਕਮਜ਼ੋਰ” ਦਿਸਣਾ ਹੈ ਉਸ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ “ਉਦਾਸ” (NASB; NIV), “ਨਿਰਾਸ਼” (KJV; NKJV), “ਦੁਖੀ” (NRSV; ESV) ਜਾਂ “ਪਰੇਸ਼ਾਨ” (TEV; NLT) ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਇਬਰਾਨੀ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਕਿਰਦੰਤ ਰੂਪ ਸਿਰਫ ਉਤਪਤ 40:6 ਅਤੇ ਦਾਨੀਏਲ 1:10 ਵਿਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੀ ਲਿਖਤ ਵਿਚ, NRSV ਬਾਈਬਲ ਸਰਦਾਰ (ਸੈਨਾਪਤੀ) ਦੀ ਇਸ ਚਿੰਤਾ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਦਾਨੀਏਲ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਮਿੱਤਰ ਦੂਜੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨਾਲੋਂ “ਮਾੜੇ” ਨਾ ਦਿੱਸਣ। ਬਿਮਾਰ ਦਿਸਣ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਉਤਪਤ 40:6 ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਲਈ ਬਿਲਕੁਲ ਢੁਕਵਾਂ ਹੈ।⁴

ਆਇਤਾਂ 7, 8. ਫ਼ਿਰਉਨ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖੁਸਰਿਆਂ ਦੀ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਵਿਚ ਯੂਸੁਫ਼ ਸੁਭਾਵਿਕ ਤੌਰ ਤੇ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਸੀ ਜੋ ਉਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਜੇਲ ਵਿਚ ਸਨ; ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਖਿਆ, **ਅੱਜ ਤੁਹਾਡੇ ਮੂੰਹ ਕਿਉਂ ਭੈੜੇ ਪਏ ਹੋਏ ਹਨ? ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਿਮਾਗਾਂ ਵਿਚਲੀ ਮੁੱਢਲੀ ਸਮੱਸਿਆ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੁਪਨੇ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਈ ਅਰਥ ਦੱਸਣ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਸੀ।** ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉੱਤਰ ਦਿੱਤਾ, **ਅਸਾਂ ਇੱਕ ਇੱਕ ਸੁਫਨਾ ਡਿੱਠਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਅਰਥ ਕਰਨ ਵਾਲਾ [אֱלֹהִים, ਪਾਥਾਰ] ਕੋਈ ਨਹੀਂ। ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਨੇੜਲੇ ਪੂਰਬ ਵਿਚ, ਸੁਪਨਿਆਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਸੰਪੂਰਣ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਹੋਂਦ ਵਿਚ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ ਤੇ ਨਿਯਮਾਵਲੀਆਂ ਲਿਖੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ।** ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਰਾਜਿਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਰਹੱਸਮਈ ਸੁਪਨਿਆਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਆਪਣੇ ਸਲਾਹਕਾਰਾਂ ਵਿਚ ਕਈ ਕਿਸਮ ਦੇ ਮਾਹਿਰਾਂ, ਜਾਦੂਗਰਾਂ, ਤਾਂਤਰਿਕਾਂ ਅਤੇ ਭੂਤਸਾਧਕਾਂ ਨੂੰ ਰੱਖਿਆ ਹੁੰਦਾ ਸੀ (ਦਾਨੀਏਲ 2:1, 2)। ਉਹ ਇਹ ਵੀ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਜਾਦੂ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰਕੇ, ਜੋ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਚੰਗੇ ਸੁਫਨੇ ਲਿਆ ਸਕਦਾ ਹੈ।⁵

ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੁਣ ਕੈਦੀ ਸਨ, ਇਹ ਫ਼ਿਰਉਨ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਵੱਖਰੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਉਹ ਆਪਣੇ ਸੁਫਨਿਆਂ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੇ ਲਈ ਬੇਵੱਸ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ, ਯੂਸੁਫ਼ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ, **ਕੀ ਅਰਥ ਕਰਨਾ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਹੈ?** (ਵੇਖੋ ਦਾਨੀਏਲ 2:27, 28)। ਫਿਰ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ, **ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਤੁਸੀਂ ਮੈਨੂੰ ਦੱਸੋ?** ਇੱਕ ਤੁੱਛ ਪਰਦੇਸੀ ਦੇ ਲਈ ਇਹ ਇੱਕ ਦਲੇਰੀ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਹੋਇਆ ਦਾਅਵਾ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੈਦੀਆਂ ਨੇ ਕਦੀ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀ ਕੈਦੀਆਂ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਸੁਫਨਿਆਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਵਿਚ ਪੁੱਛਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਪਰ, ਯੂਸੁਫ਼ ਨੇ ਇੱਕ ਤਿੱਖੀ ਤੁਲਨਾ ਕੀਤੀ ਸੀ: ਉਸ ਨੇ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਸੁਫਨਿਆਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਮਨੁੱਖੀ ਕਲਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਇਸ ਕਲਾ ਵਿਚ ਮਾਹਿਰ ਹੋਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਇਹ ਪਰਮੇਸੁਰ ਵੱਲੋਂ ਇੱਕ ਵਰਦਾਨ ਸੀ, ਸਿਰਫ ਪਰਮੇਸੁਰ ਹੀ ਹੈ ਜੋ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕਾਬਲ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥ ਰੱਖਦਾ ਹੈ।

ਸਾਕੀਆਂ ਦੇ ਸਰਦਾਰ ਦਾ ਸੁਫਨਾ ਅਤੇ ਯੂਸੁਫ਼ ਵੱਲੋਂ ਉਸ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ (40:9-15)

^ੴਤਾਂ ਸਾਕੀਆਂ ਦੇ ਸਰਦਾਰ ਨੇ ਯੂਸੁਫ਼ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਸੁਫਨਾ ਦੱਸਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਆਖਿਆ, ਵੇਖੋ ਮੇਰੇ ਸੁਫਨੇ ਵਿੱਚ ਦਾਖ ਦੀ ਇੱਕ ਵੇਲ ਮੇਰੇ ਸਨਮੁਖ ਸੀ। ^{੧੦}ਅਤੇ ਉਸ ਵੇਲ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ

ਟਹਿਣੀਆਂ ਸਨ ਅਰ ਜਾਣੇ ਉਹ ਨੂੰ ਕਲੀਆਂ ਨਿੱਕਲੀਆਂ ਅਰ ਫੁੱਲ ਲੱਗੇ ਅਰ ਉਸ ਦੇ ਗੁੱਛਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਾਖ ਪੱਕ ਗਈ। ¹¹ਫ਼ਿਰਉਨ ਦਾ ਪਿਆਲਾ ਮੇਰੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਸੀ ਅਰ ਮੈਂ ਦਾਖਾਂ ਨੂੰ ਲੈਕੇ ਫ਼ਿਰਉਨ ਦੇ ਪਿਆਲੇ ਵਿੱਚ ਨਿਚੋੜਿਆ ਅਰ ਉਹ ਪਿਆਲਾ ਮੈਂ ਫ਼ਿਰਉਨ ਦੀ ਹਥੇਲੀ ਉੱਤੇ ਰੱਖਿਆ। ¹²ਤਾਂ ਯੂਸੁਫ਼ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਆਖਿਆ, ਏਸ ਦਾ ਅਰਥ ਏਹ ਹੈ ਕਿ ਓਹ ਤਿੰਨ ਟਹਿਣੀਆਂ ਤਿੰਨ ਦਿਨ ਹਨ। ¹³ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਫ਼ਿਰਉਨ ਤੇਰਾ ਸਿਰ ਉੱਚਾ ਕਰੇਗਾ ਅਰ ਤੈਨੂੰ ਤੇਰੇ ਹੁੱਦੇ ਉੱਤੇ ਫੇਰ ਖੜਾ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਅਗਲੇ ਦਸਤੂਰ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜਦ ਤੂੰ ਉਹ ਦਾ ਸਾਕੀ ਸੀ ਤੂੰ ਫ਼ਿਰਉਨ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਪਿਆਲਾ ਦੇਵੇਂਗਾ। ¹⁴ਪਰ ਜਦ ਤੇਰਾ ਭਲਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਤੂੰ ਮੈਨੂੰ ਚੇਤੇ ਰੱਖੀਂ ਅਰ ਮੇਰੇ ਉੱਤੇ ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਫ਼ਿਰਉਨ ਨੂੰ ਮੇਰਾ ਚੇਤਾ ਕਰਾਈਂ ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਘਰ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਹਰ ਕਢਾਈਂ। ¹⁵ਕਿਉਂ ਜੇ ਇਬਰਾਨੀਆਂ ਦੇ ਦੇਸ ਵਿੱਚੋਂ ਮੈਂ ਸੱਚ ਮੁੱਚ ਚੁਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹਾਂ ਅਰ ਏਥੇ ਵੀ ਮੈਂ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਭਈ ਓਹ ਮੈਨੂੰ ਏਸ ਭੇਰੇ ਵਿੱਚ ਸੁੱਟਣ।

ਆਇਤਾਂ 9-11. ਸਾਕੀਆਂ ਦੇ ਸਰਦਾਰ ਨੇ ਆਪਣਾ ਸੁਫਨਾ ਯੂਸੁਫ਼ ਨੂੰ ਦੱਸਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ। ਉਸ ਨੇ ਦਾਖ ਦੀ ਇੱਕ ਵੇਲ ਆਪਣੇ ਸਨਮੁਖ ਵੇਖੀ (40:9) ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਟਹਿਣੀਆਂ ਸਨ। ਸੁਫਨੇ ਦੀ ਇੱਕ ਖਾਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਤਿੰਨਾਂ ਪੜਾਵਾਂ ਵਿਚ ਕਿੰਨੀ ਤੇਜ਼ੀ ਦੇ ਨਾਲ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਸੀ: ਜਾਣੇ ਉਹ ਨੂੰ ਕਲੀਆਂ ਨਿੱਕਲੀਆਂ ਅਰ ਫੁੱਲ ਲੱਗੇ ਅਰ ਉਸ ਦੇ ਗੁੱਛਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਾਖ ਪੱਕ ਗਈ (40:10)। ਅਗਲੀਆਂ ਤਿੰਨ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵੀ ਤੇਜ਼ ਗਤੀ ਦੇ ਨਾਲ ਵਾਪਰੀਆਂ ਸਨ। ਕਿਉਂਕਿ ਫ਼ਿਰਉਨ ਦਾ ਪਿਆਲਾ [ਉਸ ਦੇ] ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਸਾਕੀਆਂ ਦੇ ਸਰਦਾਰ ਨੇ ਦਾਖਾਂ ਨੂੰ ਲੈਕੇ ਫ਼ਿਰਉਨ ਦੇ ਪਿਆਲੇ ਵਿੱਚ ਨਿਚੋੜਿਆ, ਅਤੇ ਫਿਰ ਉਹ ਪਿਆਲਾ ਮੈਂ ਫ਼ਿਰਉਨ ਦੀ ਹਥੇਲੀ ਉੱਤੇ ਰੱਖਿਆ (40:11)। ਸੁਫਨੇ ਵਿਚ ਅੰਗੂਰਾਂ ਨੂੰ ਪੱਕਣ ਦੇ ਲਈ ਕੋਈ ਸਮਾਂ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਨਾ ਹੀ ਫ਼ਿਰਉਨ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰਸ ਨੂੰ ਸੜਾਏ ਜਾਣ ਦਾ ਕੋਈ ਸਮਾਂ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਜੇ ਘਟਨਾਵਾਂ ਥੋੜੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਬਾਅਦ ਵਾਪਰਦੀਆਂ ਸਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲਗਭਗ ਸੁਫਨੇ ਦੀ ਇੱਕ ਘਟਨਾ ਵਿਚ ਸੰਗਠਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।

ਆਇਤਾਂ 12, 13. ਯੂਸੁਫ਼ ਦੇ ਸੁਫਨੇ ਦਾ ਅਰਥ ਵੀ ਛੇਤੀ ਆਇਆ। ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ, ਮਨਨ ਕਰਨ, ਜਾਂ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਸਮੇਂ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਆਇਤ 8 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਨਾਲ ਉਸ ਦੇ ਗੂੜ੍ਹੇ ਸੰਬੰਧ ਦਾ ਸਬੂਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਬੁੱਧੀ ਦਿੱਤੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਯੂਸੁਫ਼ ਨੇ ਉਸੇ ਵੇਲੇ ਇਹ ਅਰਥ ਕੀਤਾ: ਕਿ ਓਹ ਤਿੰਨ ਟਹਿਣੀਆਂ ਤਿੰਨ ਦਿਨ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਫ਼ਿਰਉਨ ਤੇਰਾ ਸਿਰ ਉੱਚਾ ਕਰੇਗਾ ਅਰ ਤੈਨੂੰ ਤੇਰੇ ਹੁੱਦੇ ਉੱਤੇ ਫੇਰ ਖੜਾ ਕਰੇਗਾ।

ਯੂਸੁਫ਼ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੀ ਸਟੀਕਤਾ ਦੀ ਪਰਖ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਸਾਕੀ ਦੇ ਲਈ ਤਿੰਨਾਂ ਦਿਨਾਂ ਦਾ ਸਮਾਂ ਕਾਫੀ ਘੱਟ ਸੀ। ਕੀ ਇਸ ਇਬਰਾਨੀ ਦੇ ਵਿਚ ਸੁਫਨਿਆਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਹੈ? ਵਾਕ “ਤੇਰਾ ਸਿਰ ਉੱਚਾ ਕਰੇਗਾ” ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਰੂਪਕ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ: “ਫ਼ਿਰਉਨ ਤੈਨੂੰ ਮਾਫ਼ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ ਅਤੇ ਤੈਨੂੰ ਤੇਰੇ ਹੁੱਦੇ ਉੱਤੇ ਫੇਰ ਖੜਾ ਕਰੇਗਾ” (NJPSV; ਵੇਖੋ NEB)। ਹੋਰਨਾਂ ਪ੍ਰਸੰਗਾਂ ਵਿਚ, ਇਸ ਦਾ ਅਰਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਨੇ ਜ਼ਬੂਰਾਂ ਦੇ ਲਿਖਾਰੀ ਨੂੰ ਬਰਕਤ ਦੇ ਕੇ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਦਾ ਉੱਤਰ ਦੇ ਕੇ ਉਸ ਦੇ ਸਿਰ ਨੂੰ ਉੱਚਾ ਚੁੱਕਣਾ ਹੈ (ਜ਼ਬੂਰਾਂ 3:3; 27:6)। 2 ਰਾਜਿਆਂ 25:27 ਵਿਚ, ਬਾਬਲ ਦੇ ਰਾਜੇ ਦੇ ਲਈ ਉਸੇ ਹਾਵ-ਭਾਵ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਰਾਜਾ ਯਹੋਯਾਕੀਮ ਨੂੰ ਬਾਬਲ

ਦੀ ਗੁਲਾਮੀ ਦੇ ਦੌਰਾਨ “ਆਜ਼ਾਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ” ਸੀ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ, ਯੂਸੁਫ਼ ਸਾਕੀ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਿਵਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਤੂੰ ਜਲਦੀ ਹੀ ਕਿਰਪਾ ਦੇ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਅਹੁਦੇ ਤੇ ਬਹਾਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਤੈਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵਾਸਯੋਗ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਤੂੰ ਫ਼ਿਰਉਨ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਪਿਆਲਾ ਦੇਵੇਂਗਾ।

ਆਇਤ 14. ਯੂਸੁਫ਼ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅਰਥ ਤੇ ਪੂਰਾ ਭਰੋਸਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਹ ਨੇ ਸਾਕੀ ਨੂੰ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਫ਼ਿਰਉਨ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਸ਼ਾਹੀ ਸੇਵਾ ਤੇ ਫਿਰ ਤੋਂ ਬਹਾਲ ਕਰ ਦੇਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਯੂਸੁਫ਼ ਨੂੰ ਨਾ ਭੁਲਾਵੇ। ਉਸ ਨੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ, **ਪਰ ਜਦ ਤੇਰਾ ਭਲਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਤੂੰ ਮੈਨੂੰ ਚੇਤੇ ਰੱਖੀਂ ਅਰ ਮੇਰੇ ਉੱਤੇ ਕਿਰਪਾ [ἱκετης, ਏਸਡ] ਕਰਕੇ ਫ਼ਿਰਉਨ ਨੂੰ ਮੇਰਾ ਚੇਤਾ ਕਰਾਈਂ ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਘਰ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਹਰ ਕਢਾਈਂ।** “ਇਸ ਘਰ” ਕੈਦਖਾਨੇ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਯੂਸੁਫ਼ ਅਤੇ ਦੋ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ (ਵੇਖੋ 40:3)।

ਆਇਤ 15. ਯੂਸੁਫ਼ ਨੇ ਸਾਕੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਬੋਲਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਪਰ ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਦਾ ਅਹਿਸਾਨ ਲਾਹ ਦੇਵੇ। ਸਗੋਂ ਯੂਸੁਫ਼ ਨੇ ਆਪਣੀ ਨਿਰਦੋਸ਼ਤਾ ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ, ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਨਿਆਂ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕੈਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿਚ, ਉਸ ਨੂੰ **ਇਬਰਾਨੀਆਂ ਦੇ ਦੇਸ ਵਿੱਚੋਂ ਸੱਚ ਮੁੱਚ ਚੁਰਾਇਆ (כַּנְז, ਗਾਨਬ) ਗਿਆ** ਸੀ ਜਾਂ “ਚੋਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ” (KJV) - ਅਰਥਾਤ, ਕਨਾਨ ਦੇ ਦੇਸ ਵਿੱਚੋਂ। ਜਦਕਿ ਇਸਮਾਏਲੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਯੂਸੁਫ਼ ਨੂੰ ਅਗਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਇਹ ਬਿਆਨ ਉਸ ਭਾਵਨਾ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਪਰਗਟਾਵਾ ਸੀ ਜੋ ਯੂਸੁਫ਼ ਨੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਸ ਦੇ ਭਰਾਵਾਂ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਖੋਹ ਲਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਗੁਲਾਮ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਵੇਚ ਦਿੱਤਾ ਸੀ (37:25-28)।

ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕੁਝ ਲੋਕ ਸੋਚਦੇ ਹਨ ਕਿ ਵਾਕ “ਇਬਰਾਨੀਆਂ ਦੇ ਦੇਸ” ਇੱਕ ਕਾਲਪਨਿਕਤਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਵਾਕ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਵੱਡੇ ਹੋਏ ਰਾਜ ਦੇ ਸਮੇਂ ਉੱਭਰਿਆ ਸੀ (ਵੇਖੋ ਯਿਰਮਿਯਾਹ 34:9, 14; ਯੂਨਾਹ 1:9)। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਵਿਚ “ਇਬਰਾਨੀ” ਸ਼ਬਦ ਇਸ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਚਿਰ ਪਹਿਲਾਂ, ਅਬਰਾਹਾਮ (14:13), ਯੂਸੁਫ਼ (39:14, 17), ਅਤੇ ਮੂਸਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਇਸਰਾਏਲੀਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਦੇ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ (ਕੂਚ 1:15, 16; 21:2)। ਸ਼ਾਊਲ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ “ਇਬਰਾਨੀ ਲੋਕ” ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ (1 ਸਮੂਏਲ 13:3, 7, 19)।

ਯੂਸੁਫ਼ ਨੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਹ ਮਿਸਰ ਵਿਚ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ **ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ** ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਭੇਰੇ ਵਿੱਚ ਸੁੱਟਿਆ ਜਾਂਦਾ। “ਭੇਰੇ” (בָּיִר, ਬੈਰ) ਦੇ ਲਈ ਸ਼ਬਦ “ਟੋਇਆ” ਜਾਂ “ਕੁੰਡ” ਵੀ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਲੋਕ ਸੋਚਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਇਹ ਦੱਸਦੇ ਹੋਏ ਵਧਾ-ਚੜਾ ਕੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਿ ਜਦੋਂ ਯੂਸੁਫ਼ ਦੇ ਭਰਾਵਾਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਭੇਰੇ ਵਿਚ ਸੁੱਟਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਇਆ ਸੀ (37:24)। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਟੋਇਆਂ ਜਾਂ ਕੁੰਡਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਕਾਲ-ਕੋਠੜੀਆਂ, ਜਾਂ ਜੇਲਾਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ (ਕੂਚ 12:29; ਯਸਾਯਾਹ 24:22; ਯਿਰਮਿਯਾਹ 38:6-13)। ਜੈਨ ਈ. ਹਾਰਲੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, “ਯੂਸੁਫ਼ ਨੇ ਇਹ ਵਿਚਲਾਪ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਕਨਾਨ ਵਿਚਲੇ “ਟੋਏ” ਵਿੱਚੋਂ ਲੈ ਕੇ ਦੂਸਰੇ ਮਿਸਰ ਦੇ (ਟੋਏ) ਵਿਚ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।”⁶

ਰਸੋਈਆਂ ਦੇ ਸਰਦਾਰ ਦਾ ਸੁਫਨਾ ਅਤੇ ਯੂਸੁਫ ਵੱਲੋਂ ਉਸ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ (40:16-19)

¹⁶ਜਦ ਰਸੋਈਆਂ ਦੇ ਸਰਦਾਰ ਨੇ ਵੇਖਿਆ ਕਿ ਅਰਥ ਚੰਗਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਯੂਸੁਫ ਨੂੰ ਆਖਿਆ, ਮੈਂ ਵੀ ਸੁਫਨੇ ਵਿੱਚ ਸਾਂ ਤਾਂ ਵੇਖੇ ਮੇਰੇ ਸਿਰ ਉੱਤੇ ਚਿੱਟੀਆਂ ਰੋਟੀਆਂ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਟੇਕਰੀਆਂ ਸਨ। ¹⁷ਅਰ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਪਰਲੀ ਟੇਕਰੀ ਵਿੱਚ ਫ਼ਿਰਊਨ ਲਈ ਨਾਨਾ ਪਰਕਾਰ ਦਾ ਪਕਾਇਆ ਹੋਇਆ ਭੋਜਨ ਸੀ ਅਰ ਪੰਛੀ ਮੇਰੇ ਸਿਰ ਉਤਲੀ ਟੇਕਰੀ ਵਿੱਚੋਂ ਖਾਂਦੇ ਸਨ। ¹⁸ਤਾਂ ਯੂਸੁਫ ਨੇ ਉੱਤ੍ਰ ਦੇਕੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਏਸ ਦਾ ਅਰਥ ਏਹ ਹੈ ਕਿ ਏਹ ਤਿੰਨ ਟੇਕਰੀਆਂ ਤਿੰਨ ਦਿਨ ਹਨ। ¹⁹ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਫ਼ਿਰਊਨ ਤੇਰਾ ਸਿਰ ਤੇਰੇ ਉੱਤੇ ਲਾਹ ਛੱਡੇਗਾ ਅਰ ਤੈਨੂੰ ਇੱਕ ਰੁੱਖ ਨਾਲ ਟੰਗ ਦੇਵੇਗਾ ਅਰ ਪੰਛੀ ਤੇਰਾ ਮਾਸ ਤੇਰੇ ਉੱਤੇ ਖਾਣਗੇ।

ਆਇਤਾਂ 16, 17. ਯੂਸੁਫ ਦੁਆਰਾ ਸਾਕੀਆਂ ਦੇ ਸਰਦਾਰ ਦੇ ਸੁਫਨੇ ਦੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਨੁਕੂਲ ਅਰਥ ਨੇ ਰਸੋਈਆਂ ਦੇ ਸਰਦਾਰ ਨੂੰ ਪਰੇਰਿਆ ਕਿ ਉਹ ਜਵਾਨ ਕੈਦੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਪਣੇ ਸੁਫਨੇ ਨੂੰ ਪਰਗਟ ਕਰੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਆਸ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਸੁਫਨੇ ਦਾ ਅਰਥ ਵੀ ਚੰਗਾ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ, **ਵੇਖੇ ਮੇਰੇ ਸਿਰ ਉੱਤੇ ਚਿੱਟੀਆਂ ਰੋਟੀਆਂ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਟੇਕਰੀਆਂ ਸਨ।** ਭਾਵੇਂ NASB “ਚਿੱਟੀਆਂ ਰੋਟੀਆਂ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਟੇਕਰੀਆਂ” ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਹੋਰਨਾਂ ਸੰਸਕਰਣਾਂ ਵਿਚ ਵੱਖ ਵੱਖ ਵਿਆਖਿਆਵਾਂ ਹਨ। ਇਬਰਾਨੀ ਸ਼ਬਦ *עֵל* (*ਚੇਰੀ*) ਦਾ ਅਰਥ ਅਨਿਸਚਤ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਵਿਚ ਸਿਰਫ ਇਸੇ ਸਥਾਨ ਤੇ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। KJV ਅਨੁਵਾਦ ਵੀ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ, “ਚਿੱਟੀਆਂ ਟੇਕਰੀਆਂ,” ਜਦਕਿ NAB ਅਨੁਵਾਦ ਵਿਚ “ਬੈਂਤ ਦੀਆਂ ਟੇਕਰੀਆਂ” ਹੈ। NRSV ਅਨੁਵਾਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ “ਕੋਕ ਵਾਲੀਆਂ ਟੇਕਰੀਆਂ” ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਦਕਿ NLT ਅਨੁਵਾਦ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ “ਚਿੱਟੀਆਂ ਪੇਸਟੀਆਂ ਦੀਆਂ ਟੇਕਰੀਆਂ।”

ਆਪਣੇ ਸੁਫਨੇ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਰਸੋਈਏ ਨੇ ਕਿਹਾ, **ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਪਰਲੀ ਟੇਕਰੀ ਵਿੱਚ ਫ਼ਿਰਊਨ ਲਈ ਨਾਨਾ ਪਰਕਾਰ ਦਾ ਪਕਾਇਆ ਹੋਇਆ ਭੋਜਨ ਸੀ।** ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਸਮੇਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਵੀ, ਮਿਸਰੀ ਲੋਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪਕਾਈਆਂ ਹੋਈਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ ਮੁੱਲ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਈਰੋਗਲੀਫਿਕਸ ਦੇ ਇੱਕ ਮਿਸਰੀ ਸ਼ਬਦਕੋਸ਼ ਦੇ ਵਿਚ ਅਨੌਤੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਕੋਕਾਂ ਅਤੇ ਸਤਵੰਜਾ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀਆਂ ਰੋਟੀਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।⁷ ਸੁਫਨੇ ਦਾ ਦੁਖਦਾਇਕ ਹਿੱਸਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਰਸੋਈਆ ਪੰਛੀ ਹਟਾਉਣ ਤੋਂ ਅਸਮੱਰਥ ਸੀ (ਵੇਖੋ 15:11)। ਉਹ [ਉਸ ਦੇ ਸਿਰ] ਉਤਲੀ ਟੇਕਰੀ ਵਿੱਚੋਂ ਸੁਆਦਲੀਆਂ ਰੋਟੀਆਂ ਖਾਂਦੇ ਸਨ।

ਆਇਤਾਂ 18, 19. ਸ਼ੱਕ ਨੂੰ ਪੈਦਾ ਕਰ ਸਕਣ ਵਾਲੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਿਚਕਿਚਾਹਟ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਯੂਸੁਫ ਨੇ ਰਸੋਈਏ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਸੁਫਨੇ ਦਾ ਅਰਥ ਦੱਸਦੇ ਹੋਏ ਉੱਤ੍ਰ ਦਿੱਤਾ। ਪਰ, ਉਸ ਨੇ ਰਸੋਈਏ ਦੇ ਸੁਫਨੇ ਨੂੰ ਉਹੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਜੋ ਉਸ ਨੇ ਸਾਕੀ ਦੇ ਸੁਫਨੇ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਬੁਰੀ ਖਬਰ ਨੂੰ ਇਕਦਮ ਅਖੀਰ ਵਿਚ ਰੱਖਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ **ਤਿੰਨ ਟੇਕਰੀਆਂ, 40:10 ਵਿਚਲੀਆਂ ਤਿੰਨਾਂ ਟਹਿਣੀਆਂ ਵਾਂਗ, ਤਿੰਨ ਦਿਨ ਹਨ।** ਫਿਰ ਉਸ ਦੇ ਅਰਥ ਕਰਨ ਦਾ ਲਹਿਜ਼ਾ ਦੁੱਖਦਾਈ ਹੋ ਗਿਆ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੇ ਪਰਗਟ ਕੀਤਾ ਕਿ **ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਫ਼ਿਰਊਨ ਤੇਰਾ ਸਿਰ ਤੇਰੇ ਉੱਤੇ ਲਾਹ ਛੱਡੇਗਾ ਅਰ ਤੈਨੂੰ ਇੱਕ ਰੁੱਖ ਨਾਲ ਟੰਗ ਦੇਵੇਗਾ ਅਰ ਪੰਛੀ ਤੇਰਾ ਮਾਸ ਤੇਰੇ ਉੱਤੇ ਖਾਣਗੇ।**

ਇਸ ਕਾਰਵਾਹੀ ਵਿਚ ਵਰਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਸਹੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੀ ਸੀ? ਹੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਯੂਸੁਫ ਵੱਲੋਂ ਸਾਕੀ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਇਹ ਵਾਕ “ਤੇਰਾ ਸਿਰ ਉੱਚਾ ਕਰੇਗਾ” ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਪ੍ਰਤੀਕਾਤਮਕ ਖੇਡ ਸੀ (40:13)। ਜੇਕਰ ਇਹ ਸਹੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਾਕੀ ਦੇ ਸਿਰ ਨੂੰ ਆਦਰ ਵਿਚ ਉੱਚਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ, ਜਦਕਿ ਰਸੋਈਏ ਦੇ ਸਿਰ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਫਾਂਸੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਬੇਇੱਜ਼ਤੀ ਦੇ ਨਾਲ ਉੱਚਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ (ਵੇਖੋ 40:20-22)। NEB ਸਧਾਰਣ ਤੌਰ ਤੇ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ, “ਫ਼ਿਰ ਉਨ ਤੈਨੂੰ ਉਠਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਤੈਨੂੰ ਇੱਕ ਚੁੱਕ ਉੱਤੇ ਲਟਕਾ ਦੇਵੇਗਾ।” ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ, ਜੇਕਰ ਇਸ ਦਾ ਅਰਥ ਲਟਕਾਇਆ ਜਾਣਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਕਿ ਮੌਤ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ।

ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਖੇਡ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਹੈ, ਵਾਕ ਦਾ ਮੂਲ ਅਰਥ ਹੈ “ਤੇਰੇ ਤੋਂ ਤੇਰੇ ਸਿਰ ਨੂੰ ਉੱਪਰ ਚੁੱਕੇਗਾ” (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ) ਇਹ ਸਿਰ ਕਲਮ ਕਰਨ ਦੇ ਦੁਆਰਾ ਮੌਤ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਕਈ ਅਨੁਵਾਦਾਂ ਵਿਚ ਪਰਗਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ: “ਤੇਰੇ ਸਿਰ ਨੂੰ ਤੇਰੇ ਤੋਂ ਚੁੱਕ ਦੇਵੇਗਾ!” (NRSV; ESV), “ਤੇਰੇ ਸਿਰ ਨੂੰ ਲਾਹੇਗਾ” (NIV; NJPSV), “ਤੇਰੇ ਸਿਰ ਨੂੰ ਕੱਟੇਗਾ” (CEV; NCV), ਅਤੇ “ਤੇਰੇ ਸਿਰ ਨੂੰ ਤੇਰੇ ਮੋਢਿਆਂ ਤੋਂ ਉਠਾ ਦੇਵੇਗਾ” (REB)। ਸਿਰ ਕਲਮ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਰਸੋਈਏ ਦੇ ਸਰੀਰ ਨੂੰ “ਇੱਕ ਚੁੱਕ ਨਾਲ ਟੰਗ” ਕੇ ਹੋਰ ਬੇਇੱਜ਼ਤ ਕਰੇਗਾ (NRSV; NLT) - ਅਰਥਾਤ, “ਇੱਕ ਖੰਭੇ ਤੇ ਲਟਕਾ ਦੇਵੇਗਾ” (NAB)।⁸ ਕੁਝ ਟਿੱਪਣੀਕਾਰ ਇਸ ਵਿਆਖਿਆ ਨਾਲ ਅਸਹਿਮਤ ਹਨ ਅਤੇ ਦਲੀਲ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਿਰ ਕਲਮ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਫਾਂਸੀ ਦੇਣਾ ਕੁਦਰਤੀ ਤੌਰ ਤੇ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਉਲਟ ਹਨ।⁹ ਫਿਰ ਵੀ, ਰਾਜਾ ਸ਼ਾਉਲ ਦੀ ਉਦਾਹਰਣ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਫਾਂਸੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਿਰ ਕਲਮ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੰਭਵ ਹੈ।¹⁰

ਭਾਵੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਦੇ ਨਾਲ ਕਿਉਂ ਨਾ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਪਰ ਅਪਰਾਧੀ ਕੈਦੀਆਂ ਨੂੰ ਅਕਸਰ ਹੋਰਨਾਂ ਭਿਆਨਕ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸੰਭਾਵੀ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਲਟਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ (ਬਿਵਸਥਾ ਸਾਰ 21:22, 23; ਯਹੋਸ਼ੁਆ 8:29; 10:26; 2 ਸਮੂਏਲ 4:12)। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਤੱਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਆਪਸ ਵਿਚ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਾਸ ਪੰਛੀ ਜਾਂ ਜੰਗਲੀ ਜਾਨਵਰ ਖਾਂਦੇ ਸਨ (ਵੇਖੋ 2 ਸਮੂਏਲ 21:10)। “ਪੰਛੀ” ਰਸੋਈਏ ਦਾ ਮਾਸ ਖਾਣਗੇ, ਜਿਵੇਂ ਸੁਫਨੇ ਵਿਚ ਉਹ ਉਸ ਦੇ ਸਿਰ ਉਤਲੀ ਟੋਕਰੀ ਵਿੱਚੋਂ ਖਾਂਦੇ ਸਨ (40:17)। ਕਿਉਂਕਿ ਮਿਸਰੀ ਲੋਕ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਰੀਰ ਦੇ ਕਫਨ-ਦਫਨ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਹੱਤਵ ਦਿੰਦੇ ਸਨ (ਵੇਖੋ 50:2, 26), ਇਸ ਲਈ ਚਿੜੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਨੇਚ ਨੇਚ ਕੇ ਖਾਧੀ ਅਤੇ ਸੜੀ ਹੋਈ ਲਾਸ਼ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਖਾਸ ਤੌਰ ਤੇ ਘਿਰਣਾਯੋਗ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇਗਾ।¹¹

ਸੁਫਨਿਆਂ ਦਾ ਪੂਰਾ ਹੋਣਾ (40:20-23)

²⁰ਤਾਂ ਐਉਂ ਹੋਇਆ ਕਿ ਤੀਜੇ ਦਿਨ ਜਿਹੜਾ ਫ਼ਿਰ ਉਨ ਦਾ ਜਨਮ ਦਿਨ ਸੀ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਾਰੇ ਟਹਿਲੂਆਂ ਦਾ ਖਾਣਾ ਕੀਤਾ ਅਰ ਆਪਣੇ ਟਹਿਲੂਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਰਦਾਰ ਸਾਕੀ ਦਾ ਸਿਰ ਅਰ ਸਰਦਾਰ ਰਸੋਈਏ ਦਾ ਸਿਰ ਉੱਚਾ ਕੀਤਾ। ²¹ਪਰ ਉਸ ਨੇ ਸਰਦਾਰ ਸਾਕੀ ਨੂੰ ਤਾਂ ਉਹ ਦੇ ਚੁੱਕੇ ਉੱਤੇ ਮੁੜ ਲਾ ਲਿਆ ਤਾਂਜੇ ਉਹ ਫ਼ਿਰ ਉਨ ਦੀ ਹਥੇਲੀ ਉੱਤੇ ਪਿਆਲਾ ਰੱਖੇ। ²²ਪਰ ਉਸ ਨੇ

ਸਰਦਾਰ ਰਸੋਈਏ ਨੂੰ ਫਾਂਸੀ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਜਿਵੇਂ ਯੂਸੁਫ਼ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਰਥ ਕੀਤਾ ਸੀ।²³ ਪਰ ਸਰਦਾਰ ਸਾਕੀ ਨੇ ਯੂਸੁਫ਼ ਨੂੰ ਚੇਤੇ ਨਾ ਰੱਖਿਆ ਸਗੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਭੁੱਲ ਗਿਆ।

ਆਇਤ 20. ਆਖਰੀ ਪੈਰਾ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਨੇ ਯੂਸੁਫ਼ ਨੂੰ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਗਿਆਨ ਨਾਲ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੁਦਰਤੀ ਯੋਗਤਾ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸੀ। ਯੂਸੁਫ਼ ਦੇ ਦੁਆਰਾ ਅਰਥ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ (ਤੀਜਾ) ਦਿਨ (ਵੇਖੋ 40:12, 13, 18, 19) ਫ਼ਿਰਉਨ ਦਾ ਜਨਮ ਦਿਨ ਜਸ਼ਨ ਦਾ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦਿਨ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਛੁੱਟੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਸਾਰੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕੰਮ ਕਾਜ ਰੋਕ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਲੋਕ ਜਸ਼ਨ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਫ਼ਿਰਉਨ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਾਰੇ ਟਰਿਲੂਆਂ [ਸਰਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ] ਦਾ ਖਾਣਾ (מִסְבֵּחַ, ਮਿਸਬੇਹ, "ਪੀਣ ਦੀ ਦਾਅਵਤਾ"¹²) ਕੀਤਾ। ਉਸ ਦਿਨ ਉਸ ਨੇ ਯੂਸੁਫ਼ ਦੇ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਭਵਿੱਖਵਾਈ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਕਦਮ ਉਲਟ ਤਰੀਕਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸਰਦਾਰ ਸਾਕੀ ਦਾ ਸਿਰ ਅਰ ਸਰਦਾਰ ਰਸੋਈਏ ਦਾ ਸਿਰ ਉੱਚਾ ਕੀਤਾ।

ਆਇਤਾਂ 21, 22. ਉਸ ਨੇ ਸਾਕੀ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਉਹ ਦੇ ਹੁੱਦੇ ਉੱਤੇ ਮੁੜ ਲਾ ਲਿਆ। ਇਸ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਅਰਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਨੈਕਰ ਅਜੇ ਤੱਕ ਪਿਆਲਾ ਚੱਖਣ ਦੇ ਲਈ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸੀ ਕਿ ਸਾਬਤ ਕਰੇ ਕਿ ਇਸ ਵਿਚ ਜ਼ਹਿਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਫਿਰ ਉਸ ਨੂੰ ਫ਼ਿਰਉਨ ਦੀ ਹਥੇਲੀ ਉੱਤੇ ਰੱਖੇ। ਪਰ, ਸਰਦਾਰ ਰਸੋਈਏ ਨੂੰ ਫ਼ਿਰਉਨ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਦੇਸ਼ੀ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ; ਇਸ ਲਈ, ਰਾਜੇ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਫਾਂਸੀ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਗੱਲਾਂ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਾਪਰੀਆਂ ਜਿਵੇਂ ਯੂਸੁਫ਼ ਨੇ ਸੁਫਨਿਆਂ ਦਾ ਅਰਥ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਆਇਤ 23. ਯੂਸੁਫ਼ ਦੇ ਦੁਆਰਾ ਸਰਦਾਰ ਸਾਕੀ ਨੂੰ ਬੇਲੇ ਗਏ ਉਤਸਾਹ ਨਾਲ ਭਰੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਉਸ ਸਾਬਕਾ ਕੈਦੀ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਜਾਂ ਮਦਦ ਲਈ ਉਸ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਚੇਤੇ ਨਾ ਰੱਖਿਆ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਭੁੱਲ ਗਿਆ ਅਤੇ ਫ਼ਿਰਉਨ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਪਣੇ ਸੁਫਨੇ ਦੇ ਅਰਥ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਜੇਲ ਵਿਚ ਯੂਸੁਫ਼ ਨੂੰ ਉਸੇ ਹੀ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਭਰੀ ਅਤੇ ਬੁਰੀ ਦਸ਼ਾ ਵਿਚ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਫ਼ਿਰਉਨ ਦਾ ਨੈਕਰ ਉਸ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਸੀ, ਜਿੱਥੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪੇਟੀਫਰ ਦੀ ਪਤਨੀ ਦਾ ਬਲਾਤਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਝੂਠਾ ਦੇਸ਼ ਲਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜ਼ਾਹਿਰ ਤੌਰ ਤੇ ਯੂਸੁਫ਼ ਨੂੰ ਭੁਲਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਉਸ ਨੂੰ ਦੋ ਸਾਲ ਹੋਰ ਜੇਲ ਵਿਚ ਰਹਿਣਾ ਪਿਆ ਸੀ (41:1)।

ਪ੍ਰਾਸੰਗਿਕਤਾ

ਫੜਣਾ ਸਿੱਖਣਾ (ਅਧਿਆਇ 40)

ਯੂਸੁਫ਼ ਆਪਣੀ ਨਿਰਚਾ ਵਿਚ ਪੱਕਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੇ ਕੈਦ ਦੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕੀਤਾ ਸੀ (ਅਧਿਆਇ 39)। ਉਸ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਅਤੇ ਈਮਾਨਦਾਰੀ ਇਸ ਸਮੇਂ ਵੀ ਜਾਰੀ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਹ ਜੇਲ ਵਿਚ ਸੀ।

ਕਦੀ ਕਦੀ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿਚ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਪੇਟੀਫਰ ਨੇ ਯੂਸੁਫ਼ ਦੇ ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ - ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਘਰ

ਦਾ ਅਤੇ ਆਪਣੀਆਂ ਸਭ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦਾ ਮੁਖਤਿਆਰ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ, ਤਾਂ ਯੂਸੁਫ਼ ਰਾਜ਼ੀ ਨਾ ਹੋਇਆ ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਕੰਮ ਉਸ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦੇ ਭਰੋਸੇ ਨੂੰ ਤੋੜਨਾ ਅਤੇ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪਾਪ ਹੋਣਾ ਸੀ। ਯੂਸੁਫ਼ ਦੀ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਅਤੇ ਸ਼ਾਇਦ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ, ਪੈਟੀਫ਼ਰ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕੈਦ ਵਿਚ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇੱਥੋਂ ਦੇ ਮਾਹੌਲ ਵਿਚ ਵੀ, ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਯੂਸੁਫ਼ ਦੇ ਨਾਲ ਸੀ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ “ਸੁਫਲ” ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਥੇ ਉਸ ਨੂੰ ਹੋਰਨਾਂ ਕੈਦੀਆਂ ਦਾ ਮੁਖਤਿਆਰ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ (39:21-23)। ਤਾਂ ਵੀ, ਉਹ ਇੱਕ ਕੈਦੀ ਵਜੋਂ ਗੁਲਾਮ ਰਿਹਾ, ਅਤੇ “ਯਹੋਵਾਹ ਦਾ ਸ਼ਬਦ ਉਹ ਨੂੰ ਪਰਖਦਾ [ਜਾਂ 'ਸੁਖ'] ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ” (ਜ਼ਬੂਰ 105:19)। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਰੀਖਿਆ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਨੇ ਯੂਸੁਫ਼ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਤਮਿਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕੀਤਾ (ਵੇਖੋ ਯਾਕੂਬ 1:2-4, 12; 1 ਪਤਰਸ 1:6, 7)।

ਲਿਖਤ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਪਰਗਟ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਕਿ ਰਾਜਾ ਆਪਣੇ ਸਾਕੀਆਂ ਦੇ ਸਰਦਾਰ ਅਤੇ ਰਸੋਈਆਂ ਦੇ ਸਰਦਾਰ ਦੇ ਨਾਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਾਰਾਜ਼ ਕਿਉਂ ਸੀ, ਪਰ ਇਸ ਦਾ ਭਾਵ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉੱਤੇ ਸ਼ਾਹੀ ਸਿੰਘਾਸਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸ਼ਾਜਸ਼ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦਾ ਸ਼ੱਕ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਆਦਮੀਆਂ ਨੂੰ ਕੈਦ ਵਿਚ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਤਾਂ ਉਹ ਯੂਸੁਫ਼ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਦੇ ਵਿਚ ਆ ਗਏ ਅਤੇ ਅਣਮਿਥੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਲਈ “ਉਸ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ” (40:4)। ਇਸ ਕਾਰਨ ਉਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਤਮ-ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਜਿੱਤ ਲਿਆ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਸੁਫਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸਾਂਝਾ ਕੀਤਾ। ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦ੍ਰਿਸ਼ਾਂ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ ਤੇ ਇੱਕ ਸਭ ਤੋਂ ਅਸੰਭਵ ਅਤੇ ਘ੍ਰਿਣਾਯੋਗ ਸਥਾਨ ਤੇ - ਕੈਦਖਾਨੇ ਵਿਚ - ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤਾਂ ਕਿ ਮਿਸਰ ਵਿਚ ਯੂਸੁਫ਼ ਨੂੰ ਸੱਤਾ ਵਿਚ ਲਿਆ ਸਕੇ। ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਦੇ ਨਾਲ ਅਬਰਾਹਾਮ ਦੀ ਸੰਤਾਨ ਦੇ ਰਹਿਣ ਅਤੇ ਵੱਧਣ-ਫੁੱਲਣ ਦੇ ਲਈ ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਇੱਕ ਸਥਾਨ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਣਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਮੂਸਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ ਵਾਇਦਾ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਦੇਸ ਵਿਚ ਜਾਣ ਲਈ ਯਾਤਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦਾ ਸਮਾਂ ਨਾ ਆ ਜਾਵੇ।

ਬੇਸ਼ੱਕ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਗੱਲ ਯੂਸੁਫ਼ ਦੇ ਦੁਆਰਾ ਸਮਝੀ ਨਹੀਂ ਗਈ ਸੀ। ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਰਕਤਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਤੋਂ ਅਸਮਰਥ ਸੀ ਜੋ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਲਈ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰ ਕੇ ਰੱਖੀਆਂ ਸਨ ਜਾਂ ਉਹ ਕਾਰਨ ਕਿ ਕਿਉਂ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਨਾਪਸੰਦ ਕੈਦ ਦੇ ਵਿਚ ਸੜਣ ਦੇ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹੋਣਾ ਪਿਆ ਸੀ। ਇੱਕ ਕਮਜ਼ੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਇਹ ਸੋਚ ਕੇ ਕੇ ਸ਼ਾਇਦ ਆਸ ਛੱਡ ਦਿੱਤੀ ਹੁੰਦੀ ਕਿ “ਇਸ ਦਾ ਕੀ ਫਾਇਦਾ ਹੈ? ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਨੂੰ ਕੋਈ ਪਰਵਾਹ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਇੱਥੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਲੈਂਦਾ।” ਪਰ, ਯੂਸੁਫ਼ ਨੇ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਕੁੜੱਤਣ ਜਾਂ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਵਧਣ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ; ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਉਸ ਨੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਲਈ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੀ ਇੱਕ ਯੋਜਨਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਅਰਥ ਵਿਚ, ਯੂਸੁਫ਼ ਦੀ ਹਾਲਤ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਬਾਅਦ ਦੇ ਯਹੂਦੀ ਗੁਲਾਮਾਂ ਦੇ ਵਾਂਗ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਬਰਦਸਤੀ ਆਪਣੀ ਜਨਮ-ਭੂਮੀ ਤੋਂ ਕੱਢ ਕੇ ਮਸੋਪੋਤਾਮੀਆ ਦੀ ਘਾਟੀ ਵਿਚ ਬੰਦੀ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ (ਵੇਖੋ ਯਸਾਯਾਹ 42:22)। ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਲਈ ਯਸਾਯਾਹ ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਮਿਸਰ ਵਿਚ ਯੂਸੁਫ਼ ਦੇ ਲਈ ਵੀ ਢੁਕਵਾਂ ਸੀ। ਭਾਵੇਂ ਉਸ ਨੇ ਨਬੀ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਕਦੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੁਣਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਤੇ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ “ਯਹੋਵਾਹ ਦੇ ਉਡੀਕਣ ਵਾਲੇ ਨਵੇਂ ਸਿਰਿਓਂ ਬਲ ਪਾਉਣਗੇ” (ਯਸਾਯਾਹ 40:31)।

ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਣ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਹਰ ਮੌਕੇ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਕਿੰਨੀ ਵੀ ਐਖੀ ਅਤੇ ਨਿਰਾਸ਼ਾਜਨਕ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਵਿਚੋਂ ਦੀ ਕਿਉਂ ਨਾ ਲੰਘ ਰਹੇ ਹੋਣ। ਯੂਸੁਫ਼ ਦੇ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਮੌਕਾ ਉਸ ਸਮੇਂ ਆਇਆ ਜਦੋਂ ਦੇ ਕੈਦੀ ਜੋ ਉਸ ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇਵਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕੋ ਰਾਤ ਵਿਚ ਸੁਫਨੇ ਆਏ ਅਤੇ ਅਗਲੀ ਸਵੇਰ ਨੂੰ ਉਹ “ਉਦਾਸ” ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਹੇ ਸਨ (40:6)। ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਉਹ ਇੰਨੇ ਉਦਾਸ ਕਿਉਂ ਸਨ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉੱਤਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉੱਥੇ ਕੋਈ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੁਫਨਿਆਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰ ਸਕੇ। ਉਹ ਫ਼ਿਰਉਨ ਦੇ ਦਰਬਾਰ ਦੇ ਜਾਦੂਗਰਾਂ, ਸਿਆਣਿਆਂ ਅਤੇ ਸਾਖੀਆਂ ਕੋਲ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੇ ਸਨ, ਜੋ ਸੁਫਨੇ ਦਾ ਅਰਥ ਕਰਨ ਵਿਚ ਮਾਹਿਰ ਹੁੰਦੇ ਸਨ।

ਇਸ ਨੇ ਯੂਸੁਫ਼ ਨੂੰ ਇਕਦਮ ਸਹੀ ਸੰਦਰਭ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਸਕੇ ਕਿ ਇਕਮਾਤਰ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਹੀ ਸੁਫਨਿਆਂ ਦਾ ਸਹੀ ਅਰਥ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੁਫਨੇ ਦੱਸਣ ਦੇ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਨੂੰ ਖੋਲ੍ਹੇਗਾ। ਸਾਕੀ ਨੇ ਆਪਣਾ ਸੁਫਨਾ ਪਹਿਲਾਂ ਦੱਸਿਆ ਅਤੇ ਯੂਸੁਫ਼ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਸਹੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ। ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਨਿਜੀ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਵੀ ਜੋੜਿਆ ਕਿ ਜਦੋਂ ਸਾਕੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਹੁੰਦੇ ਤੇ ਬਹਾਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਯੂਸੁਫ਼ ਦੇ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੁਫਨੇ ਦੇ ਸਹੀ ਅਰਥ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਵਿਚ ਫ਼ਿਰਉਨ ਨੂੰ ਦੱਸਣ ਦੇ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਉੱਤੇ ਦਯਾ ਕਰੇ। ਕਿਉਂਕਿ ਪਹਿਲਾ ਅਰਥ ਅਨੁਕੂਲ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਰਸੋਈਏ ਨੇ ਵੀ ਉਸ ਦੇ ਦੁਆਰਾ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਹੋ ਕੇ ਆਪਣਾ ਸੁਫਨਾ ਦੱਸ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਸੁਫਨੇ ਦਾ ਅਰਥ ਖੋਫਨਾਕ ਸੀ: ਫ਼ਿਰਉਨ “ਉਸ ਦੇ ਸਿਰ ਨੂੰ ਉੱਚਾ” ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਰੁੱਖ ਉੱਤੇ ਟੰਗ ਦੇਵੇਗਾ।

ਮਿਸਰ ਦੀ ਕੈਦ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹਲਾਤਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਵੀ ਯੂਸੁਫ਼ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਣ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ; ਪਰ ਉਸ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਈ ਨਿਰਾਸ਼ਾਜਨਕ ਸੀ। ਸਰਦਾਰ ਸਾਕੀ ਨੇ ਯੂਸੁਫ਼ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਵਿਚ ਫ਼ਿਰਉਨ ਨੂੰ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ, ਸਗੋਂ ਉਸ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਵਿਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਭੁੱਲ ਗਿਆ ਸੀ (40:23)।

ਅਸੀਂ ਨਹੀਂ ਜਾਣ ਸਕਦੇ ਕਿ ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਯੂਸੁਫ਼ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਵਿਚ ਕੀ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਗਿਆਰਾਂ ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ ਗੁਲਾਮੀ ਅਤੇ ਕੈਦ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦੁੱਖ ਝੱਲਿਆ ਸੀ,¹³ ਅਤੇ ਉਹ ਬੇਸ਼ੱਕ ਇਸ ਗੱਲ ਦੇ ਲਈ ਬੇਚੈਨ ਸੀ ਕਿ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਉਸ ਨੂੰ ਮਿਸਰ ਵਿਚਲੀ ਉਸ ਦੀ ਗੁਲਾਮੀ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਦੇਵੇ।

ਆਪਣੀ ਮਾਨਸਿਕ ਅਸ਼ਾਂਤੀ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ, ਸ਼ਾਇਦ ਉਸ ਨੇ ਯਾਦ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਸਹਾਕ ਦੇ ਜਨਮ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਜੋ ਵਾਇਦੇ ਦੀ ਸੰਤਾਨ ਸੀ, ਉਸ ਦਾ ਪੜਦਾਦਾ ਅਬਰਾਹਾਮ ਇੱਕ ਸੌ ਸਾਲ ਦਾ ਸੀ। ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਦਾਦੇ ਇਸਹਾਕ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਵਿਚ ਵੀ ਸੋਚਿਆ ਹੋਵੇ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਰਿਬਕਾ ਦੇ ਨਾਲ ਮਿਲਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਚਾਲੀ ਸਾਲ ਤੱਕ ਅਤੇ ਫਿਰ ਉਸ ਦੇ ਦੁਆਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਯਾਕੂਬ (ਯੂਸੁਫ਼ ਦਾ ਪਿਤਾ) ਅਤੇ ਏਸਾਓ (ਯੂਸੁਫ਼ ਦਾ ਤਾਇਆ) ਦੇ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀਹ ਸਾਲ ਹੋਰ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਗੱਲ ਪੱਕੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਯਾਦ ਸੀ ਕਿ ਯਾਕੂਬ ਨੇ ਕਨਾਨ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਘਰ ਵਾਪਸ ਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀਹ ਸਾਲ ਆਪਣੀਆਂ ਪਤਨੀਆਂ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਲਈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ

ਆਪਣੀਆਂ ਭੇਡਾਂ-ਬੱਕਰੀਆਂ ਅਤੇ ਵੱਗਾਂ ਦੇ ਲਈ ਕਠੇਰ ਹਲਾਤਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਮਿਹਨਤ ਕੀਤੀ ਸੀ।

ਜੇਕਰ ਯੂਸੁਫ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੁਝ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਅਤੇ ਸੰਘਰਸ਼ਾਂ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜੇ ਉਸ ਦੇ ਪਿਉ-ਦਾਦਿਆਂ ਨੇ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਸਹੇ ਸਨ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਭਰੋਸਾ ਦਿਵਾਇਆ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਲਈ ਨਿਰਾਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਆਖਿਰਕਾਰ, ਉਹ ਜਾਣਦਾ ਸੀ ਕਿ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸਾਕੀ ਅਤੇ ਰਸੋਈਏ ਦੇ ਸੁਫਨਿਆਂ ਦਾ ਸਹੀ ਅਰਥ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਇਆ ਸੀ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿਚ, ਉਸ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਲਈ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੀ ਇੱਕ ਯੋਜਨਾ ਸੀ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਇਹ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਕੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਇਹ ਕਦੋਂ ਪੂਰੀ ਹੋਵੇਗੀ ਜਾਂ ਇਹ ਇੱਕ ਵਾਸਤਵਿਕਤਾ ਬਣੇਗੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

ਸਿੱਟਾ। ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਮਨੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਸੌਂਪਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੇ ਵਾਇਦਿਆਂ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਪਰਖ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਹਬੱਕੂਕ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਉਚਿਤ ਹਨ: “ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਠਹਿਰਿਆ ਰਹੇ, ਉਹ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰ, ਉਹ ਜ਼ਰੂਰ ਆਵੇਗਾ, ਉਹ ਚਿਰ ਨਾ ਲਾਵੇਗਾ” (ਹਬੱਕੂਕ 2:3; ESV)। ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਨੂੰ ਘੜੀਆਂ ਜਾਂ ਕਲੰਡਰਾਂ ਦੇ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਨਾ ਹੀ ਉਹ ਕਿਸੇ ਮਨੁੱਖ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਈ ਸਮੇਂ ਸਾਰਣੀ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਕਸਰ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਲੋਕ ਸੋਚਦੇ ਹਨ, ਸ਼ਾਇਦ ਜਿਵੇਂ ਯੂਸੁਫ ਨੇ ਵੀ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇਗਾ, “ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਕਿੱਥੇ ਹੈ? ਉਹ ਕੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ? ਉਹ ਇੰਨਾ ਸਮਾਂ ਕਿਉਂ ਲਗਾ ਰਿਹਾ ਹੈ?” ਵਿਸ਼ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰ ਉਸ ਉੱਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਨੇ ਯਸਾਯਾਹ 55:8 ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਹੈ: “ਕਿਉਂ ਜੇ ਮੇਰੇ ਖਿਆਲ ਤੁਹਾਡੇ ਖਿਆਲ ਨਹੀਂ, ਨਾ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹ ਮੇਰੇ ਰਾਹ ਹਨ, ਯਹੋਵਾਹ ਦਾ ਵਾਕ ਹੈ।” ਉਸ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ, “ਜਿਵੇਂ ਅਕਾਸ਼ ਧਰਤੀ ਤੋਂ ਉੱਚੇ ਹਨ, ਤਿਵੇਂ ਮੇਰੇ ਰਾਹ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹਾਂ ਤੋਂ, ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਖਿਆਲ ਤੁਹਾਡੇ ਖਿਆਲਾਂ ਤੋਂ ਉੱਚੇ ਹਨ” (ਯਸਾਯਾਹ 55:9)।

ਮੁੱਢਲੇ ਮਸੀਹੀਆਂ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਧਾਰਣਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝ ਲਿਆ ਅਤੇ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹਲਾਤਾਂ ਦੇ ਦਰਮਿਆਨ ਆਪਣੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਾ ਪਰਗਟਾਵਾ ਕੀਤਾ। ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਯਿਸੂ ਦੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਜਲਦੀ ਵਾਪਸ ਆਉਣ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ, ਤਾਂ ਵੀ ਉਹ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਕਰਦੇ ਕਰਦੇ ਘਬਰਾ ਨਹੀਂ ਗਏ ਸਨ (1 ਥੱਸਲੁਨੀਕੀਆਂ 4: 5; 2 ਥੱਸਲੁਨੀਕੀਆਂ 2:1-3)। ਪੰਤੋਕੁਸਤ ਦੇ ਦਿਨ ਤੋਂ ਥੋੜੀ ਦੇਰ ਬਾਅਦ ਹੀ ਪਤਰਸ ਅਤੇ ਯੂਹੰਨਾ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਕੇ ਕੈਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਯਿਸੂ ਦੇ ਮਸੀਹਾ (ਮਸੀਹ) ਹੋਣ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਨਾਮ ਵਿਚ ਚਮਤਕਾਰ ਕਰਨੇ ਬੰਦ ਨਾ ਕੀਤੇ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਖਤ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕਰਤੱਬ 4:5-22)। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦਲੇਰੀ ਨਾਲ ਉੱਤਰ ਦਿੱਤਾ, “ਇਹ ਸਾਥੋਂ ਹੋ ਨਹੀਂ ਸੱਕਦਾ ਕਿ ਜਿਹੜੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਅਸਾਂ ਵੇਖੀਆਂ ਅਤੇ ਸੁਣੀਆਂ ਓਹ ਨਾ ਆਖੀਏ” (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕਰਤੱਬ 4:20)। ਬਾਅਦ ਵਿਚ, ਯਹੂਦੀਆਂ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਚੇਲਿਆਂ ਨੂੰ ਫਿਰ ਤੋਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਹਾਂਸਭਾ (ਸੰਨਹੇਦ੍ਰਿਨ) ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਲੈ ਆਏ। ਮਹਾਂਜਾਜਕ ਨੇ ਧਮਕੀ ਭਰੇ ਸੁਰ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਦਿਵਾਇਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਗਾਂਹ ਤੋਂ ਯਿਸੂ ਦੇ ਨਾਮ ਉੱਤੇ ਬੋਲਣ ਤੋਂ ਮਨਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਰੁਕਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਪਤਰਸ ਅਤੇ ਰਸੂਲਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨਾਲੋਂ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦਾ ਹੁਕਮ ਮੰਨਣਾ ਜਰੂਰੀ ਹੈ” (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕਰਤੱਬ 5:29)। ਉਹ ਲਗਾਤਾਰ ਯਿਸੂ ਦੀ ਮੌਤ, ਉਸ ਦੇ ਦਫਨਾਏ

ਜਾਣ, ਜੀ ਉੱਠਣ ਅਤੇ ਸਵਰਗ ਵਿਚ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੇ ਸਿੰਘਾਸਣ ਤੇ ਉਠਾਏ ਜਾਣ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਦੇ ਰਹੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦਲੇਰੀ ਨਾਲ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਹਨ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਪਰਮੇਸੁਰ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਦੁਆਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਭਨਾਂ ਨੂੰ ਜੋ ਉਸ ਉੱਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਦੇ ਹਨ “ਪਾਪਾਂ ਦੀ ਮਾਫ਼ੀ” ਬਖਸ਼ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦੇਵੇਂ “ਹਾਕਮ ਅਤੇ ਮੁਕਤੀਦਾਤਾ ਠਹਿਰਾਇਆ” ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਭਨਾਂ ਨੂੰ ਜੋ ਉਸ ਦੀ ਆਗਿਆਕਾਰੀ ਕਰਦੇ ਹਨ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕਰਤੱਬ 5:30-32)। ਮਸੀਹ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਵਿਚ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇਣ ਦੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹਤਾ ਨੇ ਯਹੂਦੀ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਗੁੱਸੇ ਨਾਲ ਭਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਰਸੂਲਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰ ਸੁੱਟਣ ਦੀ ਦਲੀਲ ਕੀਤੀ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕਰਤੱਬ 5:33)। ਗਮਲੀਏਲ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮਾਰਨ-ਕੁੱਟਣ ਦੀ ਘੱਟ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕੀਤਾ; ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਯਿਸੂ ਦੇ ਚੇਲਿਆਂ ਨੂੰ ਤਗੀਦ ਕੀਤੀ ਜੋ ਉਸ ਦੇ ਨਾਮ ਦਾ ਹੋਰ ਚਰਚਾ ਨਾ ਕਰਨਾ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕਰਤੱਬ 5:34-40)। ਫਿਰ ਵੀ, ਚੇਲਿਆਂ ਨੇ “ਯਿਸੂ ਦੇ ਮਸੀਹ ਹੋਣ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਵਿਚ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਸਿਖਾਉਣਾ ਬੰਦ ਨਾ ਕੀਤਾ।” ਇਹ ਫ਼ੈਸਲਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰੰਤਰ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਵੱਲ ਲਿਜਾਈ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਕੈਦ ਹੋਣਾ, ਬਹੁਤ ਮਾਰ ਖਾਣਾ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕਰਤੱਬ 5:41, 42; 6:8-15), ਅਤੇ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਣਾ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕਰਤੱਬ 7:1-8:3); ਫਿਰ ਵੀ ਰਸੂਲ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮੁਢਲੇ ਮਸੀਹੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੁਸਕਲਾਂ ਅਤੇ ਅੱਤਿਆਚਾਰਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਆਪਣੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦੇਣ ਵਿਚ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹ ਬਣੇ ਰਹੇ।

ਟਿੱਪਣੀਆਂ

¹ਕੇ. ਏ. ਕਿੰਚਨ, ਦ ਨਿਊ ਬਾਈਬਲ ਡਿਕਸ਼ਨਰੀ ਵਿਚ “ਸਾਕੀ,” ਸੇਧ ਜੇ. ਡੀ. ਡੱਗਲਸ (ਗ੍ਰੈਂਡ ਰੈਪਿਡਸ, ਮਿਸੀਗਨ: ਵਿਲੀਅਮ ਬੀ. ਈਰਡਮੈਂਸ ਪਬਲਿਸ਼ਿੰਗ ਕੰਪਨੀ, 1962), 283. ²ਬਚੂਸ ਕੇ. ਵਾਲਟਕੇ, ਜੋਨੇਸਿਸ: ਏ ਕਮੈਂਟਰੀ (ਗ੍ਰੈਂਡ ਰੈਪਿਡਸ, ਮਿਸੀਗਨ: ਜੋਡੇਰਵਨ ਪਬਲਿਸ਼ਰਜ਼, 2001), 525. ³ਵਿਦਵਾਨ ਇਸ ਗੱਲ ਤੇ ਵੰਡੇ ਹੋਏ ਹਨ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਪੇਟੀਫ਼ਰ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਹੈ (39:1) ਜਾਂ ਇੱਕ ਵਾਰਸ ਦਾ ਸੀ। ਭਾਵੇਂ ਅਸੀਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦੇ ਲਈ ਨਿਸ਼ਚਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਾਂ, ਪਰ ਇੰਝ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਯੂਸੂਫ਼ ਦਾ ਅਸਲੀ ਮਾਲਕ ਹੈ। (ਜੈਨ ਟੀ. ਵਿਲੀਸ, ਜੋਨੇਸਿਸ, ਦ ਲਿਵਿੰਗ ਵਰਡ ਕਮੈਂਟਰੀ [ਐਂਸਟਿਨ, ਟੈਕਸਾਸ: ਸਵੀਟ ਪਬਲਿਸ਼ਿੰਗ ਕੰਪਨੀ, 1979], 403.) “ਹੈਲਮਰ ਰਿੰਗ੍ਰੇਨ, ਬਿਓਲੋਜੀਕਲ ਡਿਕਸ਼ਨਰੀ ਆਫ ਦ ਓਲਡ ਟੈਸਟਾਮੈਂਟ ਵਿਚ “ἄρτι,” ਅਨੁਵਾਦ ਡੇਵਿਡ ਈ. ਗਰੀਨ, ਸੇਧ ਜੀ, ਜੌਨਜ਼ ਬੋਟਰਵੇਕ ਐਂਡ ਹੈਲਮਰ ਰਿੰਗ੍ਰੇਨ (ਗ੍ਰੈਂਡ ਰੈਪਿਡਸ, ਮਿਸੀਗਨ: ਵਿਲੀਅਮ ਬੀ. ਈਰਡਮੈਂਸ ਪਬਲਿਸ਼ਿੰਗ ਕੰਪਨੀ, 1980), 4:111. ⁴ਵਿਕਟਰ ਪੀ. ਹਮਿਲਟਨ, TWOT ਵਿਚ “ἄρτι,” 2:744-45. ⁵ਜੌਨ ਈ. ਹਾਟਲੇ, ਜੋਨੇਸਿਸ, ਨਿਊ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਬਿਬਲੀਕਲ ਕਮੈਂਟਰੀ (ਪੀਬੋਡੀ, ਮਾਸਚਿਊਸੇਟਸ: ਹੈਂਡਰਿਕਸਨ ਪਬਲਿਸ਼ਰਜ਼, 2000), 324. ⁶ਜੋਜ਼ੇਫ ਵਰਗੋਟੇ, ਜੋਜ਼ੇਫ ਐਨ ਇਜਿਪਟ: ਜੋਨੇਸਿਸ ਚੈਪਟਰ 37-50, ਆ ਲਾ ਲਿਊਮਰੇ ਦੇਸ ਈਡੂਜ਼ ਇਜਿਪਟੋਲੋਜੀਕਟਸ ਰੀਜ਼ੈਂਟੀਸ (ਲੇਵੇਨ: ਪਬਲਿਕੇਸ਼ਨਜ਼ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਜ਼, 1959), 37. ਵਰਗੋਟੀ ਨੇ ਅਡੋਲਫ ਅਰਮਨ ਐਂਡ ਹਰਮਨ ਗ੍ਰੂਪਾਓਜ਼ ਇਜਿਪਟੀਅਨ ਡਿਕਸ਼ਨਰੀ, ਵੇਟਰਬਚਡਰ ਏ ਇਜਿਪਟੀਸਚੈਨ ਸਪਰਾਚੇ, 6 (ਲਾਈਪਜਿਗ: ਹਿਨਰਿਚਸ, 1929) ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਇਆ। ⁷ਵੇਖੋ ਰੋਨਾਲਡ ਐਂਡ ਯੰਗਬਲੱਡ, TWOT ਵਿਚ “ἄρτι,” 2:970-71. ⁸ਕੇਨੇਥ ਏ. ਮੈਥਿਊਜ਼ ਵਿਚ, ਜੋਨੇਸਿਸ 11:27-50:26, ਦ ਨਿਊ ਅਮੇਰੀਕਨ ਕਮੈਂਟਰੀ, ਜਿਲਦ 1B (ਨੈਸ਼ਵਿਲ: ਬਰੇਡਮੈਨ ਐਂਡ ਹੌਲਮੈਨ ਪਬਲਿਸ਼ਰਜ਼, 2005), 751. ⁹ਰਾਜਾ ਸਾਊਲ (ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਤਿੰਨਾਂ ਪੁੱਤਰਾਂ) ਦੇ ਮਰ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਫਲਿਸਤੀਆਂ ਨੇ “ਉਸ ਦਾ ਸਿਰ ਵੱਢ ਸੁੱਟਿਆ” ਅਤੇ “ਉਹ ਦੀ ਲੋਥ ਨੂੰ ਬੈਤ-ਸ਼ਾਨ ਦੀ ਕੰਧ ਉੱਤੇ ਟੰਗ ਦਿੱਤਾ” (1 ਸਮੂਏਲ 31:8-10)। ਇਸ ਘਟਨਾ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਲੇਖਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਬੈਤ-ਸ਼ਾਨ

(2 ਸਮੂਏਲ 21:13) ਵਿਚ "ਟੰਗੇ ਗਏ" (ਜੇਰੋ, ਥਾਲਾਹ) ਸਨ।

¹¹ਵਿਲੀਸ, 405. ¹²ਵੇਖੋ ਫਰਾਂਸਿਸ ਬਰਾਊਨ, ਐੱਸ. ਆਰ. ਡਰਾਈਵਰ, ਅਤੇ ਚਾਰਲਸ ਏ. ਬ੍ਰਿਗਜ਼, *ਏ ਹਿਬਰਿਊ ਐਂਡ ਲੈਕਸੀਕਨ ਆਫ ਦ ਓਲਡ ਟੈਸਟਾਮੈਂਟ* (ਓਕਸਫੋਰਡ: ਕਲਾਰੋਂਡ ਪ੍ਰੈੱਸ, 1962), 1059. 26:30; 29:22; ਨਿਆਈਆਂ 14:12, 17; ਅਸਤਰ 1:3, 5, 7; 2:18 ਵੀ ਵੇਖੋ। ¹³ਯੂਸੁਫ਼ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਬਿਰਤਾਂਤ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਬਿੰਦੂਆਂ ਦੇ ਦੋ ਹਵਾਲਿਆਂ ਤੋਂ ਉਸ ਦੀ ਉਮਰ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਸਤਾਰਾਂ ਸਾਲਾਂ ਦਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਯਾਕੂਬ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੁਰਤਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ (37:2), ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਮਿਸਰ ਵਿਚ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਉਹ ਤੀਹਾਂ ਸਾਲਾਂ ਦਾ ਸੀ (41:46)। ਅਸੀਂ ਇਹ ਵੀ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਫ਼ਿਰਊਨ ਦੇ ਸੁਫਨਿਆਂ (41:1) ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਦੋ ਕੈਦੀਆਂ ਦੇ ਸੁਫਨਿਆਂ ਦਾ ਅਰਥ ਕੀਤਾ ਸੀ (ਅਧਿਆਇ 40)।